

INNEHÅLL

www.vll.se

1. INLEDNING.....	3
2. NÄMNDENS SAMLADE BEDÖMNING.....	3
3. MÅLUPPFYLLELSE.....	5
3.1 MÅLUPPFYLLELSE I TABELLFORM.....	5
BÄTTRE OCH JÄMLIK HÄLSA.....	5
GOD OCH JÄMLIK VÅRD.....	6
AKTIV OCH INNOVATIV SAMARBETSPARTNER.....	8
ATTRAKTIV ARBETSGIVARE.....	8
3.2 ANALYS AV PROGNOSEN FÖR MÅLUPPFYLLELSE.....	10
3.3 ÅTGÄRDER FÖR ATT UPPNÅ MÅL.....	12
4. ARBETE MED FULLMÄKTIGES UPPDRAG.....	13
4.1 FRÄMJA DEN PSYKISKA HÄLSAN I SAMVERKAN MED ANDRA AKTÖRER.....	13
4.2 UTVECKLA VÅRDEN FÖR VÅLDSUTSATT VAD GÄLLER PSYKISKT, FYSISKT OCH SEXUELLT VÅLD.....	13
4.3 UTFORMA STÖD OCH KOMPETENSUTVECKLING FÖR ASYL- OCH MIGRANTHÄLSA.....	13
4.4 ÖKA TILLGÄNGLIGHETEN OCH MINSKA VÄNTETIDERN I VÅRDEN.....	14
4.5 IMPLEMENTERA INNOVATIVA LÖSNINGAR INOM E-HÄLSA I SAMVERKAN MED ANDRA AKTÖRER.....	14
4.6 FÖRSTÄRK EN SAMMANHÅLLEN SJUKHUSSTRUKTUR I VÄSTERBOTTEN GENOM GRUNDSYNNEN; ETT SJUKHUS, TRE ORTER.....	15
4.7 ÖKA SAMVERKAN MED LÄNETS KOMMUNER KRING BARN OCH UNGAS HÄLSA... ..	15
4.8 FÖRBERED OCH PÅBÖRJA IMPLEMENTERINGEN AV BARNKONVENTIONEN.....	16
4.9 TILLVARATA KOMPETENSER I LÄNET FÖR ATT DÄRIGENOM BIDRA TILL EN FÖRBÄTTRAD INTEGRATION OCH ETABLERING PÅ ARBETSMARKNADEN.....	16
4.10 ÖKA TEAMARBETET OCH ANVÄND RÄTT KOMPETENS UTIFRÅN PATIENTENS BEHOV.....	16
5. PRODUKTION.....	17
HJÄLPMEDEL VÄSTERBOTTEN.....	17
HABILITERINGSCENTRUM VÄSTERBOTTEN.....	17
6. EKONOMISK ANALYS.....	18
6.1 SAMMANFATTNING.....	18
6.2 VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	19
6.3 VIDTAGNA ÅTGÄRDER FÖR ATT KLARA VERKSAMHET INOM BUDGET.....	20
6.4 FRAMTIDSBEDÖMNING.....	21
BILAGA 1 – REDOVISNING AV ARBETE MED INTERN KONTROLL.....	22
BAKGRUND.....	22
ÄNDAMÅLSENIG OCH KOSTNADSEFFEKTIV VERKSAMHET.....	23
TILLFÖRLITLIG RAPPORTERING OCH INFORMATION OM VERKSAMHETEN.....	24
FÖLJSAMHET TILL LAGAR OCH REGLER.....	25
BILAGA 2 – BUDGETOMFÖRDELNINGAR INFÖR 2018.....	27

1. Inledning

Nämnden för funktionshinder och habilitering ansvarar för de verksamheter som tillgodoser rehabilitering, habilitering och särskilt stöd till personer med en eller flera funktionsnedsättningar, tolktjänst till döva, hörselskadade och personer med dövblindhet, samt hjälpmedelsservice till hälso- och sjukvården i landstinget och länets kommuner. Nämnden samverkar med övriga nämnder i landstinget, länets kommuner och intresseorganisationer med målet att öka kunskap och utveckling inom det funktionshinderspolitiska området.

Delårsrapport per april 2018 är nämnden för funktionshinder och habiliterings första uppföljningsrapport för året till landstingsstyrelsen. I rapporten redovisas och analyseras resultat för årets första tertiäl inklusive en uppföljning av de av fullmäktige identifierade inriktningsmålen för 2016-2019 samt målen i nämndens verksamhetsplan.

2. Nämndens samlade bedömning

Ett flertal förbättringsaktiviteter, utifrån i huvudsak ett långsiktigt perspektiv, pågår för att bibehålla kontroll över kostnadsutvecklingen, försöka anpassa verksamheterna efter ekonomiska förutsättningar och samtidigt uppnå målen i nämndens verksamhetsplan.

Verksamheterna inom nämnden redovisar ett gott resultat vad gäller utvecklingsarbete i enlighet med nämndens verksamhetsplan och måluppfyllelsen är god. Nämnden redovisar per april kostnader motsvarande budget, nettokostnadsutvecklingen är 2 procent för perioden tom april 2018 jämfört med motsvarande period föregående år.

Prognostiskt ses ett annalkande ekonomiskt underskott avseende förskrivande verksameters hjälpmedelsbudget inom denna nämnd, landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden i enlighet med tidigare prognos i årsrapport 2017.

Nämnden konstaterar en fortsatt ökad efterfrågan på verksamheternas tjänster med ett ökat behov från brukare/patienter avseende hjälpmedel och habiliteringsinsatser. Nämnden noterar också en fortsatt problematik avseende kompetensförsörjning framförallt inom Habiliteringscentrum Västerbotten med generationsväxling, byggnadsrelaterad ohälsa, hög sjukfrånvaro samtidigt som extern specialistkompetens är svårrekryterad.

Fler barn, ungdomar och vuxna med autismspektrumstörning erbjuds insatser inom Habiliteringscentrum Västerbotten. Trots detta föreligger svårigheter att klara målsättningen för tillgänglighet då samtidigt fler BUP-bedömningar görs och med det identifieras behov av habilitering för ett ökat antal individer. Ökat remissinflöde har under 2018 också konstaterats för hörselrehabilitering.

I Västerbottens län, liksom i övriga landet, stiger medelåldern successivt vilket i sig genererar ett ökat hjälpmedelsbehov. Hjälpmedel Västerbotten har idag knappt 47 000 hjälpmedelsinventarier hos brukare i länet (en ökning med 1,5 % jan-april 2018). Två tredjedelar av dessa hjälpmedelsanvändare är över 65 år och de närmaste fem åren kommer den åldersgruppen att öka med drygt nio procent i Västerbotten enligt SCB.

Nämnden noterar en ökad kostnadsutveckling inom hela landstinget avseende hjälpmedel som förskrivs från olika basenheter. Totalt uppgår den negativa avvikelser mot budget 2017 med 6,9 miljoner kronor (exklusive diabeteshjälpmedel) och 2018 är den negativa avvikelser hittills 2,2 miljoner kronor varav 0,6 miljoner kronor avser externt köpta hjälpmedel.

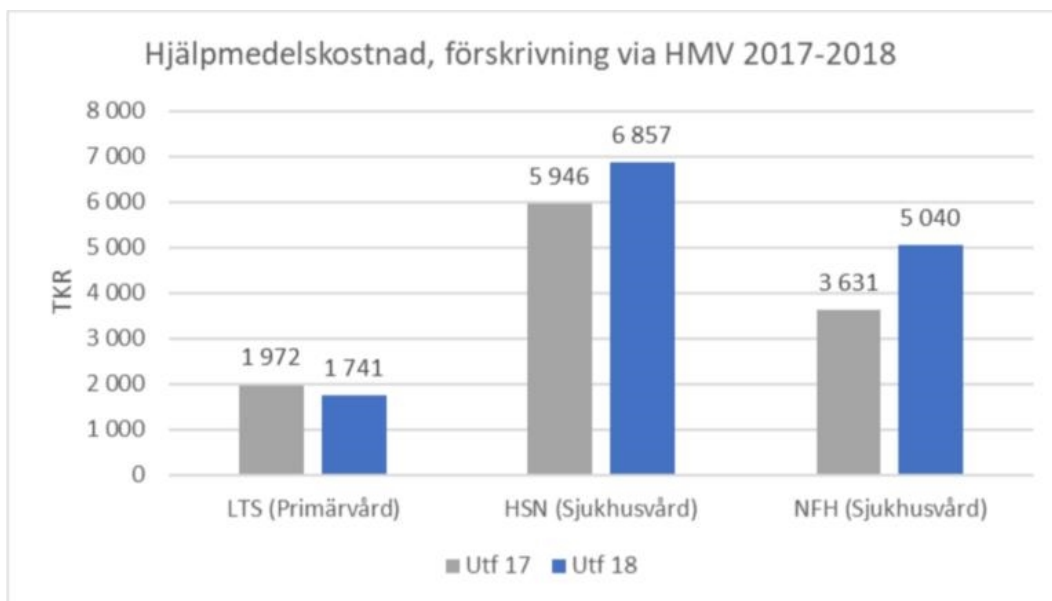

Diagram: Hjälpmedelkostnader avseende hjälpmedel som förskrivs från olika basenheter inom respektive styrelse/nämnd (exklusive diabeteshjälpmedel) jan-april 2017-2018.

Hjälpmedelkostnad utifrån förskrivning via HMV	Bud 17	Utf 17	Diff +/-	Bud 18	Utf 18	Diff +/-
LTS (Primärvård)	1 655	1 972	-317	1 835	1 741	94
HSN (Sjukhusvård)	5 326	5 946	-620	5 843	6 857	-1 014
NFH (Sjukhusvård)	3 186	3 631	-445	4 329	5 040	-711
SUMMA	10 166	11 548	-1 382	12 008	13 638	-1 630

Gällande nämndens verksamhet så är det Habiliteringscentrums hjälpmedelskostnader som ökar, från 3,6 miljoner kronor januari tom april 2017 till 5 miljoner kronor januari tom april 2018. Denna redovisade kostnadsökning förklaras dock huvudsakligen av att Habiliteringscentrum från 2018 är kund hos Hjälpmedel VB avseende synrehabiliteringshjälpmedel istället för att köpa in dessa själv (motsvarar cirka 1,3 miljoner kronor, med minskning av motsvarande budgetpost för eget inköp).

Ett förbättringsarbete tillsammans med länets kommuner, initierat av hjälpmedelsrådet och länssamordningsgruppen (LSG), fortsätter 2018 med syfte att arbeta än mer effektivt och ändamålsenligt avseende hjälpmedelshantering. Förutsättningar för att implementera den av kommuner och landstinget fastställda hjälpmedelsstrategin för 2017-2021 har förbättrats. AC konsensus har utsett ägarsamråd och länssamordningsgruppen (LSG) har utsett nytt hjälpmedelsråd. Region Västerbotten har ännu inte rekryterat hjälpmedelssamordnare. Förbättringsarbete pågår också inom Hjälpmedel VB avseende såväl arbetssätt som produktions- och kapacitetsplanering.

Landstingets pågående ombyggnationer har medfört försenad flytt av hjälpmedelsbutik vilket innebär sämre tillgänglighet för brukare. Det ekonomiska resultatet påverkas negativt på grund av dubbelbemanning och minskad hjälpmedelsförsäljning. Flytt är planerad till hösten 2018.

Den funktionshinderpolitiska strategin som landstingsfullmäktige har antagit för 2017-2020 är inne på sitt andra år. Nämnder och styrelser ska, i enlighet med strategin, för vart och ett av verksamhetsåren till och med 2020 presentera minst ett funktionshinderpolitiskt mål. Nämnden för funktionshinder och rehabilitering har i sin plan för internkontroll 2018 bedömt att det finns risk att funktionshinderstrategin inte fått genomslag i alla nämnder. Uppföljning av strategin ska presenteras vid fullmäktiges sammanträde i slutet av 2018.

3. Måluppfyllelse

I nämndens/styrelsens verksamhetsplan har inriktningmålen och strategierna i landstingsplanen specificerats och omsatts till ett antal mål och målvärden för 2018. Delårsrapporten är en uppföljning av de mål och målvärden som enligt nämndens verksamhetsplan ska redovisas per april.

3.1 Måluppfyllelse i tabellform

I det följande prognostieras årets måluppfyllelse i tabellform. Grönt anger en bedömning om att målvärdet kommer uppfyllas, gult anger att målvärdet delvis uppfylls och rött pekar på en större avvikelse från målvärdet och att förbättringar kommer att krävas.

Färgmarkeringar

Målet kommer att uppfyllas (100 %)

Målet kommer att uppfyllas delvis (90-99 %)

Det kommer att vara större avvikelser från målet (<90 %)

Bättre och jämlik hälsa

Inriktningsmål och mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse april 2018	Jämförelsetal 2017	Prognos för måluppfyllelse	Analys	Åtgärder
Ingen planerad måluppföljning för april 2018							

God och jämlik vård

Inriktningsmål och mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse april 2018	Jämförelsetal 2017	Prognos för måluppfyllelse	Analys	Åtgärd	
Resultaten för patienter/brukare ska vara goda	Andel kvalitetsmål för basenheterna som uppnås (tre kvalitetsmått per basenhet ¹)	67 %	50 %	67 % ÅR17	Målvärdet kommer delvis att uppnås	Fyra av kvalitetsmålen kommer att uppnås. Två av kvalitetsmålen kommer delvis att uppnås. Finns brister i administrativa rutiner, flera nya medarbetare, ökad efterfrågan, leverantörsförseningar, sjukfrånvaro.	Översyn av administrativa rutiner, åtgärda brister. Förbättrad inskolning av nya medarbetare. Kontinuerlig uppföljning och återkoppling samt daglig styrning.	
Patienter/brukare ska vara nöjda med bemötande och delaktighet	Andel brukare som i uppföljning av sin individuella plan uppger sig ha inflytande över sin re-/habilitering	92 %	Män: 94 % jan-mar	Kvinnor: 93 % jan-mar	93 % ÅR17 Könsuppdelad statistik saknas för 2017	Målvärdet kommer att uppnås	Bättre resultat än 2017 Resultatet avser 3 av 4 avdelningar (synrehabiliteringen saknas)	Fortsatt Förbättringsarbete och uppföljning
	Andel brukare som i uppföljning av sin habilitering och rehabilitering är nöjda med insatserna	95 %	Män: 93 % jan-mar	Kvinnor: 95 % jan-mar	94 % ÅR17 92,5 % DÅ04 2017 Könsuppdelad statistik saknas för 2017	Målvärdet kommer att uppnås	Resultaten är goda, trots att målvärde ej nås. Resultatet avser 3 av 4 avdelningar (synrehabiliteringen saknas)	Fortsatt förbättringsarbete och uppföljning

¹ Habiliteringscentrums kvalitetsmål är: 1. Andel individuella planer för barn/unga som görs tillsammans med brukaren, mål 50 % 2. Andel vuxna inom vuxenhabilitering som har en individuella plan inom 90 dagar, mål 75 % 3. Andel vuxna inom hörselrehabilitering och synrehabilitering som har en plan, mål 65 %

Hjälpmedelverksamhetens kvalitetsmål är: 1. Leveranssäkerhet, mål 92 % 2. Avhjälpande underhåll utförda inom 14 dagar, mål 85 % 3. Utprovningar utförda inom 90 dagar, mål 75 %

Inriktningsmål och mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse april 2018	Jämförelsetal 2017	Prognos för måluppfyllelse	Analys	Åtgärd
Hälso- och sjukvården ska vara patient/brukarsäker	Antal inrapporterade avvikelser	Öka	HabC 42 st. Könsuppdelad statistik saknas.	HabC 23 st. Könsuppdelad statistik saknas.	Målvärdet kommer att uppnås	Rapportering har ökat. Aktivt arbete pågår för att motivera och uppmuntra rapportering.	Fortsatt motiverande arbete för att främja rapportering.
Patienter/brukare ska få vård i rimlig tid	Andel brukare (SR, HR) som får ett nybesök inom 90 dagar	80 %	Totalt 68 % jan-mars Könsuppdelad statistik saknas.	Totalt 78 % ÅR17. Könsuppdelad statistik saknas.	Målvärdet kommer delvis att uppnås	Antal remisser från hörcentral till hörselhabilitering har ökat.	Arbete med prioritering och flödesförbättring.
	Andel brukare (barn, LSS) som får ett nybesök inom 30 dagar	75 %	Totalt 38 % jan-mars Könsuppdelad statistik saknas.	Totalt 71 % ÅR17 Könsuppdelad statistik saknas.	Målvärdet kommer delvis att uppnås	Stor variation i måluppfyllelse mellan årets första månader (ex mars 87 %). Fortsatt många nya brukare bland barn med autismspektrumtillstånd (AST).	Produktions- och kapacitetsplanering för att utjämna variationer.
E-hälsa och vård på distans ska fortsätta att utvecklas	Antal insatser inom re-/habilitering via telemedicin	200	55 t o m mars Könsuppdelad statistik saknas.	196 ÅR17. Tidigare delårsvärde liksom könsuppdelad statistik saknas	Målvärdet kommer att uppnås	Ökad användning av re-/habilitering på distans. Ökat antal ärenden via 1177:s e-tjänster. Stor variation bland medarbetares kunskap om e-hälsotjänsterna och teknikanvändning.	Utbildning av medarbetare i användning av 1177. Utveckla digital användning hos medarbetare. Nyttja 1177 än mer.

Aktiv och innovativ samarbetspartner

Inriktningsmål och mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse april 2018	Jämförelsetal 2017	Prognos för måluppfyllelse	Analys	Åtgärd
Samverkan ska fördjupas med externa aktörer	Antal skriftliga överenskommelser med samverkanspartner	Öka	0 st.	3 st.	Målvärdet kommer att uppnås	Arbete pågår med överenskommelser med vuxen-psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), barnkliniken samt Umeå kommun liksom prioriteringsarbete avseende hjälpmedelsverksamhet med länets kommuner.	Fortsatt arbete med överenskommelser i samverkan

Attraktiv arbetsgivare

Inriktningsmål och mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse april 2018	Jämförelsetal 2017	Prognos för måluppfyllelse	Analys	Åtgärd
Arbetsplatserna ska präglas av ett hälsofrämjande arbetssätt	Total sjukfrånvarotid (RU 12)	8 %	Män: 12,12 % apr-mar Kvinnor: 6,32 % apr-mar	Män: 12,85 % apr-mar Kvinnor: 7,34 % apr-mar	Målvärdet kommer att uppnås	Fler återgår i arbete, sjukfrånvaron minskar. 2017 mars RU 12 totalt 8,81 % 2018 mars RU12 totalt 7,68 %	Fortsatt aktivt arbete i projekt med företagshälsan. Aktivt arbete med HR-stöd i vissa ärenden med långtidsfrånvaro

Inriktningsmål och mål 2018	Mått	Målvärde 2018	Måluppfyllelse april 2018		Jämförelsetal 2017	Prognos för måluppfyllelse	Analys	Åtgärd
Heltid ska erbjudas vid tillsvidareanställning	Andel medarbetare som vid nyanställning (tillsvidare) får erbjudande om sysselsättningsgrad på heltid	100 %	Män: 100 %	Kvinnor: 100 %	Jämförelsetal saknas för 2017	Målvärdet kommer att uppnås	Svårt att finna och planera för arbete på annan enhet vid behov av deltids-tjänstgöring. Delade tjänster upplevs sämre för organisatorisk och social arbetsmiljö.	Rutin för erbjudande om heltid vid tillsvidareanställningar etablerad.
Arbetsplatserna ska präglas av ett gott ledarskap	Gott ledarskap (medelvärde från tre frågor i medarbetarundersökning (MU))	6,5					Medarbetarundersökning planeras senare under året varför uppföljning i ÅR18	
	Andel anställda som har årligt medarbetarsamtal	95 %					Uppföljning via fråga i medarbetarundersökning som planeras senare under året varför uppföljning i ÅR18	
Arbetsplatserna ska präglas av ett gott medarbetarskap	Gott medarbetarskap (medelvärde från fem frågor i medarbetarundersökning 2015)	7					Medarbetarundersökning planeras senare under året varför uppföljning i ÅR18	

3.2 Analys av prognos för måluppfyllelse

Nämnden har angett femton målvärden i sin verksamhetsplan för 2018 varav tretton målvärden med planerad uppföljning per april. Tre av dessa målvärden är beroende av landstingets medarbetarundersökning, som ännu ej genomförts, varför dessa 3 målvärden istället kommer att följas upp i årsrapporten. Av återstående tio målvärden är nuvarande prognos att sju kommer att uppnås helt och tre kommer att uppnås delvis.

NFH anser att måluppfyllelsen är generellt god inom de målområden som följs upp i denna delårsrapport: god och jämlik vård, aktiv och innovativ samarbetspartner samt attraktiv arbetsgivare.

God och jämlik vård

Övergripande måluppfyllelse är för denna nämnd generellt god inom området god och jämlik vård, förutom problem avseende tillgänglighet. Brukare är i hög grad nöjda med insatser och anser sig ha inflytande över sin habilitering, rehabilitering, råd och stödinsatser. Avvikelseberapportering har ökat vilket är positivt liksom en fortsatt utveckling inom e-hälsa och vård/rehabilitering på distans. Ökat habiliteringsbehov, generationsväxling, hög sjukfrånvaro (trots positiv trend), svårrekryterade kompetenser och byggnadsrelaterad ohälsa bidrar fortsatt till att tillgänglighetsmål inte uppfyllts.

Inom gruppen barn, ungdomar och vuxna med autismspektrumtillstånd (AST) har fler individer kunnat erbjudas insatser tack vare den resursförstärkning som gjordes inför 2017 för att klara habiliteringsbehov för ytterligare 60 brukare. BUP har dock under 2017 och initialt 2018 genomfört och köpt många fler utredningar vilket medfört långa väntetider till insatser för barn och ungdomar inom habiliteringscentrum trots aktivt pågående förbättringsarbete med såväl prioriteringar, habiliteringsprogram som kvalitetsregister. Initialt har under 2018 också remissinflödet ökat till hörselrehabiliteringen, sannolikt en konsekvens av köbearbetning inom öronkliniken. Av vikt för framtiden är att vid förbättringsarbeten och riktade satsningar säkerställa resurser för hela patientens flöde, också när patienter rör sig mellan olika nämnders ansvarsområden.

Förbättringsarbete har fortsatt inom Hjälpmedel VB avseende såväl arbetssätt som produktions- och kapacitetsplanering, framför allt inom service och underhåll, för att bland annat öka volymen avseende reparation och återanvändning och få lägre inköpskostnader av nya produkter.

Verksamheterna arbetar kontinuerligt med kvalitetsregister och kvalitetsindikatorer för analys och uppföljning. Systemstöd, också centralt, för kvalitetsregister och uppföljning behöver fortsatt utvecklas för att möjliggöra förbättrad styrning och återkoppling. E-hälsa och rehabilitering/habilitering på distans fortsätter att utvecklas liksom nyttjande av 1177. Utbildning och utveckling av medarbetares kompetens inom e-hälsa och digital utveckling behöver säkerställas.

Samtliga arbetsplatser inom habiliteringscentrums verksamheter i Skellefteå har problem med byggnadsrelaterad ohälsa (BRO). En arbetsplats har evakuerats helt och i andra arbetslag har några medarbetare flyttat till andra lokaler. Ersättningslokaler är inte alltid ändamålsenliga för teamarbete och för personer med funktionsnedsättning vilket ger negativa konsekvenser såväl för brukares rehabilitering, medarbetares arbetsmiljö som ekonomi. BRO medför också ökade flytt-, inventarie-, och personalkostnader. Verksamheten, företagshälsan och fastighet arbetar med att finna lösningar, fram till dess kvarstår konsekvenser för brukare och medarbetare.

Aktiv och innovativ samarbetspartner

Samverkan är en avgörande faktor för att nämnden och dess verksamheter skall klara att utveckla det funktionshinderpolitiska arbetet och de insatser inom habilitering och rehabilitering som kräver aktivitet från flera huvudmän och verksamheter för effekt. Samverkan med andra aktörer inom och utom vården är också en grundförutsättning för brukarnas hälsa, jämlikhet i livsvillkor och delaktighet i samhällslivet.

Övergripande målluppfyllelse är för denna nämnd generellt god inom området aktiv och innovativ samarbetspartner, dock behöver forskning och utveckling inom funktionshinderområdet utvecklas.

Nämnd och verksamheter samverkar kontinuerligt med patient- och brukarorganisationer, med verksamheter inom landstinget samt med länets kommuner. Hjälpmedel Västerbotten har tillsammans med forskrivarerepresentanter tagit fram en modell för att prioritera tjänster inom hjälpmedelsområdet. Dialog har genomförts med många forskrivargrupper under våren och modellen har implementerats i löpande verksamhet. Tillsammans med daglig styrning har väntetider för olika insatser minskat och också mer korrekt prioriterats.

Utvecklingsarbete pågår också vad gäller samverkan mellan habiliteringsverksamhet, barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri för att förbättra samordning för brukare och bättre nyttja respektive verksamhets medarbetare.

Attraktiv arbetsgivare

Nämndens verksamheter bedriver ett kontinuerligt arbete med att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet och ledar- och medarbetarskapet med landstingets värdegrund som daglig kompass. Utifrån det övergripande målområdet och målen att arbetsplatserna ska präglas av ett hälsofrämjande arbetssätt, ett gott ledarskap och ett gott medarbetarskap bedöms den övergripande målluppfyllelsen som god inom målområdet attraktiv arbetsgivare.

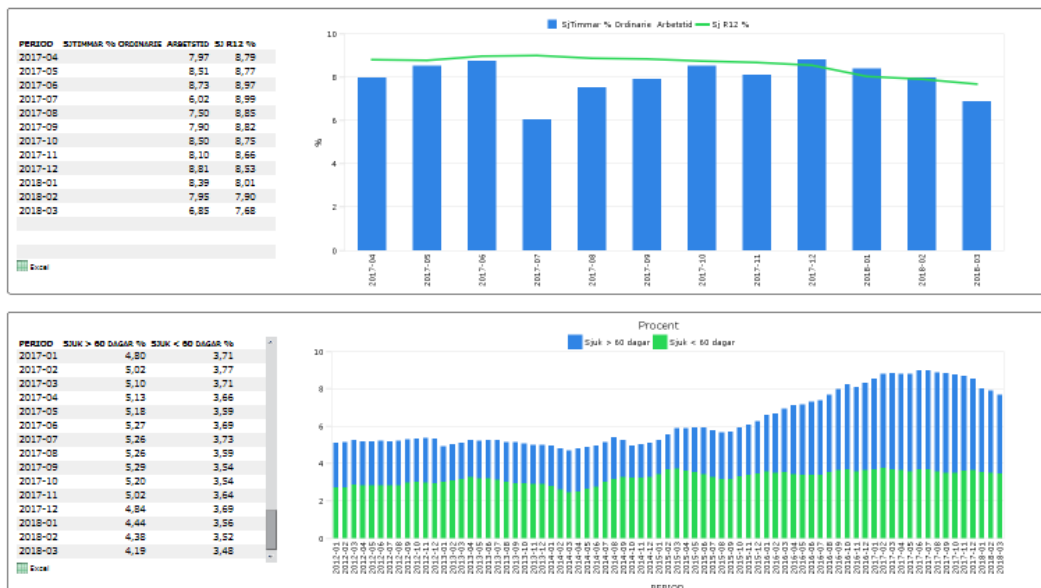

Diagram: Sjukfrånvaro NPH RU12 april-mars

Chefer, HR-partner, företagshälsan och också medarbetare har arbetat aktivt för att minska sjukfrånvaron och det har gett resultat.

Mars 2018 är den totala sjukfrånvaron 7,68 % (RU12), samma period 2017 låg den på 8,81 % (RU12). För kvinnor är sjukfrånvaron 6,32 % och för män 12,12 %. Frånvaron > 60 dagar har minskat från 5,10 % mars 2017 till 4,19 % samma period i år. Den korta sjukfrånvaron, <60 dagar, har också minskat något från 3,71 % till 3,48 %. Sjukfrånvaron är nu under nämndens mål på 8 % (RU12), dock fortsatt hög och aktivt arbete för fortsatt minskning fortsätter.

Kompetensförsörjning och generationsväxling är ett kännbart problem framför allt inom Habiliteringscentrum VB. Generationsväxling medför att när högspecialiserad kompetens lämnar verksamheten behöver nyanställda lång introduktion och i vissa fall specialiserad utbildning för att kunna möta målgruppernas behov, vilket kräver dubbelade resurser. Svårigheter föreligger också vid rekrytering av vissa kompetenser till Skellefteå och södra Lappland jämfört med till Umeå. När efterfrågan på verksamhetens tjänster ökar samtidigt som kompetensförsörjning är problematisk blir arbetsbelastningen på chefer och medarbetare hög. Ett gott ledar- och medarbetarskap liksom gott samarbete med företagshälsan är viktigt såväl för det hälsofrämjande, preventiva som det rehabiliterande arbetet. Samtliga avdelningar inom verksamheterna arbetar utifrån konceptet hälsofrämjande arbetsplats och HFA-enkät genomförs med regelbundenhet på alla arbetsplatser. Varje enhet väljer sedan vilka områden de önskar utveckla.

Inom Hjälpmedel VB bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete för att skapa struktur/systematik i flöden och roller. Arbete med kränkande särbehandling pågår. Mentorering erbjuds till nya medarbetare inom bl a tolkverksamheten, vilket är ett bra sätt att överföra kompetens och bli tryggare i sitt uppdrag. Arbete pågår också inom Hjälpmedel Västerbotten för att utveckla teamarbete genom att styra upp hur ärenden kommer in till verksamheten och fördelas till medarbetare. Ett tvärfunktionellt arbetssätt uppmuntras för att lösa uppkomna frågeställningar.

3.3 Åtgärder för att uppnå mål

Avseende bristande tillgänglighet pågår förbättringsarbeten avseende bland annat prioriteringar, flödesarbete, produktions- och kapacitetsstyrning. Utifrån det ökade behovet av rehabiliterande insatser till barn och vuxna med autismspektrumtillstånd samt ökat behov av hörselrehabilitering ses det som näst intill nödvändigt med ökat stöd till digitalisering, uppdaterad datorarsenal, ändamålsenliga lokaler liksom möjlighet till utökade personella resurser för att mål skall kunna uppnås.

Könsuppdelad statistik saknas för flera målvärden på grund av att Habiliteringscentrum Västerbotten saknar ändamålsenlig tillgång till datalagret/Viveka. Förbättringsarbete är påbörjat med plan att detta är åtgärdat under 2018.

4. Arbete med fullmäktiges uppdrag

4.1 Främja den psykiska hälsan i samverkan med andra aktörer

Nämnden för funktionshinder och habilitering följer den länsgemensamma analys- och handlingsplanen för "Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa", som har utarbetats tillsammans med länets kommuner. Gemensamma målområden för 2018 innefattar bl.a. stöd i samordning till familjer med barn som har omfattande funktionsnedsättningar, fortsatt implementering och tillämpning av Samordnad Individuell vårdplanering (SIP), samverkansform för våldsutsatta och förövare samt bättre stöd och rådgivning till personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga.

Rutiner har tagits fram för insatser till barn i samband med dödsfall i hemmet. Dessa rutiner är under implementering. Fortsatt implementering av handlingsplan för suicidprevention pågår med bl a. utbildning att förebygga självmord. Utveckling av "Hälsa-Lärande-Trygghetsmodellen" (HLT) pågår och nya HLT-team är uppstartade i Skellefteå. Habiliteringscentrum Västerbotten fortsätter att utveckla sin samverkan med barn- och ungdomspsykiatri samt vuxenpsykiatri för att underlätta samordning i brukararbetet och därmed öka tillgänglighet och kvalitet. Det pågår även arbete med att förtydliga ansvarsfördelning kring barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Habiliteringscentrum Västerbotten har nyligen reviderat en samarbetsöverenskommelse avseende samverkan med elevhälsan. Utbildningsinsatser fortsätter inom projekt förstärkt primärvård.

4.2 Utveckla vården för våldsutsatta vad gäller psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

Ett landstingsgemensamt vårdprogram för våld i nära relationer samt generella rutiner för att uppmärksamma och hjälpa våldsutsatta är framtaget. Det finns ett antal faktorer som gör att kvinnor med funktionsnedsättning kan vara särskilt utsatta. Under 2018 kommer nämnden fortsätta att arbeta för spridning av denna kunskap bl a genom ett utbildningsmaterial utgivet av Socialstyrelsen, "Sällan sedda".

En generell rutin för orosanmälan vid kännedom eller misstanke om barn som far illa har arbetats fram av Expertrådet våld i nära relationer och spridningsarbete pågår. En utökad samverkan mellan länsstyrelsen och Västerbottens läns landsting har etablerats i form av att aktörerna tillsammans ansvarar för ett regionalt kvinnofridsnätverk för personal från kommuner, landsting och jourverksamheter. Tillsammans med Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK) har konferens genomförts om ett webbstöd för vården.

4.3 Utforma stöd och kompetensutveckling för asyl- och migranthälsa

Samverkan sker mellan olika vårdaktörer och myndigheter med syfte att främja psykisk hälsa, tidigt upptäcka psykisk ohälsa och för att samarbeta kring utsatta grupper som har behov av sammanhållna åtgärder. En bärande princip för samverkan om migrerade patienter är att nyttja befintliga samverkansarenor. Dock finns ett stort behov av att uppmärksamma migranters särskilda utsatthet och öka kunskapen om transkulturell psykiatri, såväl inom landstingets olika vårdnivåer som hos samverkande myndigheters personal.

Om personen inte klarar det svenska språket innebär det ytterligare påfrestningar i mötet med habilitering, rehabilitering och tolkservice för döva/hörselskadade. Arbetet

med att göra landstingets miljöer och informationssystem tillgängliga fortsätter. Inom nämndens verksamheter pågår arbete med att göra information funktionell och tillgänglig för personer som nyinvandrat till Sverige och lever med en kognitiv-, syn- och/eller hörselnedsättning.

Förslag till inrättande av ett migranthälsoråd har tagits fram, som omfattar kompetenser från primärvård, specialistvård, folkhälsa och smittskydd. Med stöd av statliga stimulansmedel för traumatiserade flyktingar har utbildningsplan för 2018 i migranthälsa tagits fram. Ett SKL-projekt inom Umeå kommun via samordningsförbundet har beslutats. Projektet syftar till att kartlägga och förbättra processer och strukturer kring nyanländas etablering, utifrån de ohälsoproblem som kan finnas.

4.4 Öka tillgängligheten och minska väntetiderna i vården

Tillgängligheten påverkas negativt av kompetensbrister inom många verksamheter. För att klara tillgänglighetsmålen krävs, utöver utbildning och rekrytering av nödvändig kompetens, ett omfattande arbete för att behålla personal, växla arbetsuppgifter och införa nya arbetsätt. Förbättrade vård-/habiliteringsprocesser kan öka tillgängligheten och förkorta väntetider för patienter/brukare. För att ytterligare förbättra tillgänglighet och resursanvändning fortsätter arbetet med införande av sammanhållna strategier och planer för produktions- och kapacitetsstyrning.

Rekrytering av specialistkompetenser inom barn- och ungdomshabilitering liksom verksamhetsutvecklare inom digitala tjänster har genomförts med lyckat resultat. Översyn och förbättringsarbete av flöden inom barn- och ungdomshabilitering pågår för att förbättra tillgänglighet, exempelvis genom ökad gruppverksamhet. Översyn och förbättringsarbete av journalföring, remiss- och handlägningsrutiner pågår också som ett led i RAK (rätt använd kompetens).

Generationsväxling kräver inskolning och utveckling av nya chefer och medarbetare, vilket är både tids- som resurskrävande och kan kortsiktigt ha en negativ påverkan på tillgänglighet för brukare. Byggnadsrelaterad ohälsa, avseende framför allt Habiliteringscentrum i Skellefteå innebär påverkan på kompetensförsörjning och tillgänglighet utifrån arbetsmiljömässiga konsekvenser för enskilda medarbetare liksom verksamhetspåverkan utifrån att teamarbete försvåras med sämre tillgänglighet för patienter.

4.5 Implementera innovativa lösningar inom e-hälsa i samverkan med andra aktörer

Införande av nya digitala lösningar är nödvändigt bl.a. för en mer värdebaserad vård, effektiva vårdnivåer, kompetensförsörjning och god arbetsmiljö. Den snabba tekniska utvecklingen skapar nya möjligheter att tillhandahålla och nyttja hälso- och sjukvård genom förbättrad tillgång till information, möjlighet till informationsutbyte mellan patienter/brukare och vårdens aktörer, nya förutsättningar för distansoberoende vård/habilitering, lösningar för ökad samverkan mellan såväl interna som externa aktörer m.m. Utvecklingen kan bidra till effektivisering och en bättre arbetsmiljö genom att patienterna/ brukarna blir mer delaktiga i sin egen vård och re/habilitering och att medarbetare får ett bättre systemstöd, vilket därmed kan medföra positiv effekt på rekrytering och kompetensförsörjning.

Inom nämndens verksamheter är det viktigt att utveckla användning av digital teknik i samspel med andra aktörer för att kunna tillgodose och utveckla insatser inom råd och

stöd, habilitering, rehabilitering, hjälpmedelsförskrivning samt för tolkinsatser på distans. Nämnden för funktionshinder och habilitering kan se en ökad användning av vård på distans, både vad gäller antal visningar på 1177.se och antal habiliterings- och rehabiliteringsinsatser via telemedicin. Brukargrupper efterfrågar utveckling i digital kommunikation och verksamheten effektiviseras genom digitala lösningar, exempelvis har webbenkät för utvärdering inom vuxenhabilitering implementerats under våren.

Ett prioriterat uppdrag för E-hälsa är framtagande av en digitaliseringsstrategi liksom en kommunikationsstrategi för området. Den mest genomgripande förändringen inom e-hälsa är upphandling och införande av Framtidens vårdinformationssystem (FVIS) där förarbete pågår och fortsätter under 2018-2019. Införande beräknas kunna ske 2020. Fortfarande finns dock många gamla datorer med bristande funktionalitet samt önskemål om ökat centralt stöd vid IT-frågor och IT-utveckling. Administrativt arbete har också initierats avseende GDPR.

4.6 Förstärk en sammanhållen sjukhusstruktur i Västerbotten genom grundsynen; Ett sjukhus, tre orter

För den fortsatta utvecklingen för sjukhusen i länet samt för att klara regionuppdraget är arbete med nivåstrukturering och profilering nödvändigt varför effektiva vårdnivåer är ett centralt utvecklingsområde. Dit hör ett utvecklat samarbete mellan sjukhusvården, primärvården och den kommunala vården liksom nya lösningar för vård/habilitering på distans.

Inom nämndens ansvarsområde arbetar verksamheterna sedan många år i ett länsperspektiv och samverkar med länets sjukhusvård, primärvård och kommuner kring ett flertal områden. Avseende bl.a. hjälpmedelshantering inom landstinget pågår arbete med ett flertal utvecklingsområden med syfte att nyttja kompetens och resurser på bästa sätt ur ett länsperspektiv. Inför 2018 har inköpsansvar för synhjälpmedel flyttat från Habiliteringscentrum Västerbotten till Hjälpmedel Västerbotten för likvärdig hantering som övriga hjälpmedel. Ansvaret för sänghantering på Norrlands universitetssjukhus har tidigare flyttats från fastighet/service till Hjälpmedel VB och liknade hantering avseende ansvar för sängar på Skellefteå sjukhus har förberetts för implementering under 2018.

4.7 Öka samverkan med länets kommuner kring barn och ungas hälsa

Under 2018 står landstinget inför flera förändringar inom samverkansområdet. En översyn av den befintliga samverkansstrukturen för att renodla och effektivisera samarbetet med kommunerna har påbörjats inför bildandet av regionkommun 2019. Denna översyn av samverkansstruktur gäller både barn och vuxna. En mängd funktioner på såväl politisk som verksamhetsnivå har varit delaktiga som informanter. Nämnden för funktionshinder och habilitering deltar i detta arbete för att stärka och lyfta fram funktionshinderpolitiska områden.

Mellan landstingets barn- och ungdomshabilitering och grundskolan i Umeå kommun har samverkan kring barn och ungdomar med autismspektrumtillstånd fortsatt. Arbetet med att implementera den länsgemensamma hjälpmedelsstrategin pågår. Problem finns avseende delaktighet och kontinuitet i samverkangrupperingar på grund av att nyckelpersoner har många uppdrag och omorganisationer pågår såväl inom landstinget som hos samverkanspartners.

4.8 Förbered och påbörja implementeringen av barnkonventionen

Ett tydligt barnperspektiv är viktigt för landstingets verksamheter. Inom landstinget finns i dagsläget cirka 180 barnombud vars uppgift är att uppmärksamma och stötta barn som närstående i vården. För att utveckla arbetet behöver det strategiska perspektivet på barnrätt förstärkas. En landstingsgemensam strategisk plan för implementering av barnkonventionen, som kartlägger nuläge och utvecklingsområden, ska tas fram och nämnden för funktionshinder och habilitering kommer att delta i detta arbete.

Under januari till april 2018 har en kortare kartläggning av nuläget genomförts. Kartläggningen visar att det finns fungerande strukturer för att uppmärksamma och ge stöd till barn som närstående inom landstingets verksamheter. Det finns områden som behöver utvecklas för att säkerställa ett kontinuerligt och kvalitetssäkrat stöd till barn och det behöver utvecklas rutiner och arbetssätt för att ta in barn och ungas åsikter i utvecklingen av landstingets verksamheter.

Habiliteringscentrum VB har en barnrättsplan vars syfte är att följa barnkonventionen. En del i planen är ett arbetssätt där anpassad information ges i god tid och att kommunikation sker så att både barnet/ungdomen och vårdnadshavare/förälder upplever att de blir respektfullt bemötta. Uppföljning sker bland annat genom att mäta hur många individuella planer som görs tillsammans med barn och ungdomar.

4.9 Tillvarata kompetenser i länet för att därigenom bidra till en förbättrad integration och etablering på arbetsmarknaden

Landstinget fortsätter arbetet med att stärka samverkan med andra aktörer med ansvar för nyanländas integration och etablering. Detta arbete inkluderar att, dels kartlägga möjligheterna att nyttja arbetsmarknadspolitiska åtgärder för tillvaratagande av kompetenser i länet som har särskilt behov av stöd för att komma i arbete, dels identifiera nyanlända personer med intresse att arbeta inom hälso- och sjukvård eller inom andra verksamheter i landstinget.

Landstinget skall också bidra till en effektivare process för individer som ansöker om svensk legitimation för att fortsätta sitt yrkesliv i Sverige. För att göra det bör landstinget identifiera mottagande enheter i syfte att underlätta praktikbehovet under legitimationsprocessen samt arbeta för central hantering och styrning av platser för praktisk tjänstgöring under tiden för legitimationsprocessen.

Nämnden för funktionshinder och habilitering kommer för sin del att följa och implementera de åtgärder inom området som beslutas landstingsgemensamt. Nämnden för funktionshinder och habilitering anser det viktigt att ta hänsyn till landstingets Likabehandlingsplan vid rekrytering och dess genomförande för att inkludera sökande med funktionsnedsättning i rekryteringsprocessen.

4.10 Öka teamarbetet och använd rätt kompetens utifrån patientens behov

Av vikt är att fortsätta utveckla en arbetsmiljö som ger möjligheter till utveckling, kreativitet och trivsel, att kraftsamla inom området sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete liksom att fortsätta utveckla nya sätt att möta vård- och habiliteringsbehoven. Det senare genom t.ex. vård/habilitering på distans, förändrade

arbetssätt, ändamålsenligt teamarbete och förändrad arbetsfördelning så att alla medarbetares kompetens tas tillvara och att nya kompetenser kan nyttjas. Inom nämndens verksamheter har rekryteringsbrist avseende extern specialistkompetens uppmärksammats varför det är ytterst viktigt att möjliggöra intern kompetensutveckling och utbildning.

Ett fortsatt arbete inom landstinget under 2018 är utveckling och införande av kompetensstegar för de vanligaste yrkesgrupperna. Detta kan bidra till att säkerställa hög kompetens och utveckling och med det förutsättningar såväl för att bedriva god vård/habilitering som att vara en attraktiv arbetsgivare. Habiliteringscentrum VB kartlägger kompetensbehov och utbildningsplanerar enligt fastställd årlig struktur och utvecklar kontinuerligt roller och uppdrag med en fastställd prioriteringsordning för samtliga arbetsgrupper.

5. Produktion

Hjälpmedel Västerbotten

Antalet hjälpmedel hos brukare har under perioden januari-april ökat med 1,5 procent till 46 928 stycken. Det är hygienstolar, manuella rullstolar samt antidecubitusmadrasser som ökar mest.

Volymen utlämnade hjälpmedel har ökat med 5,8 procent jämfört med motsvarande period förra året. Hjälpmedlen i föregående stycke tillsammans med respiratorer, toalettstolsförhöjningar och planeringskalendrar ökar mest.

Inkomna ärenden för utprovning har varit något färre än tidigare inledningsvis men har accelererat till tidigare nivåer under april. Antalet ärenden för reparation av hjälpmedel har över tid en nedåtgående trend medan retur av hjälpmedel ökar med ökat behov av rekonditionering som följd. Antalet beställningar av tolkuppdrag har minskat med ca 10 procent.

Habiliteringscentrum Västerbotten

En 30-procentig ökning av nya brukare inom barnhabilitering noteras under årets första kvartal. Fler sjukvårdande behandlingar har också utförts under första tertialen 2018.

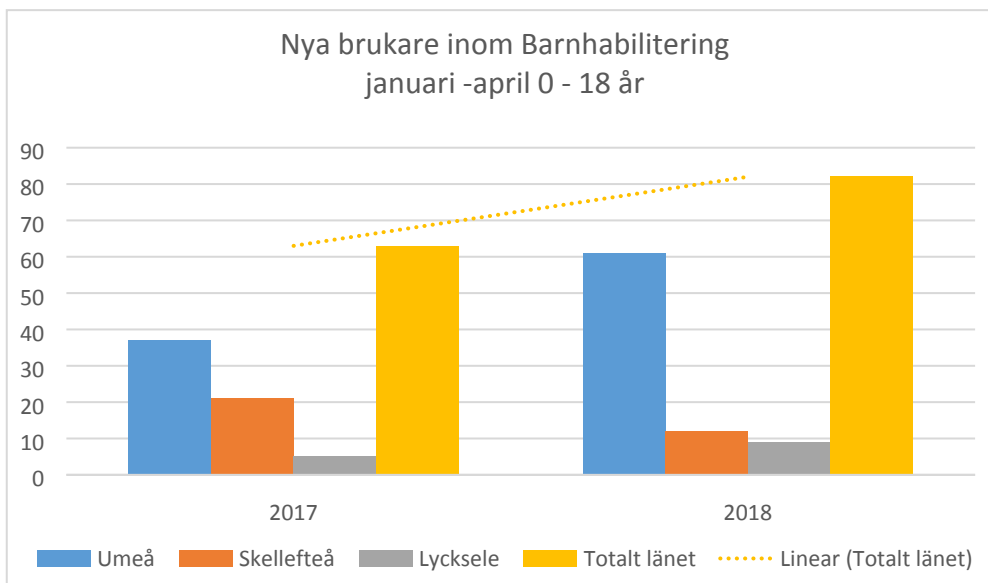

Diagram: Nya brukare inom barnhabilitering jan-april 2017-2018

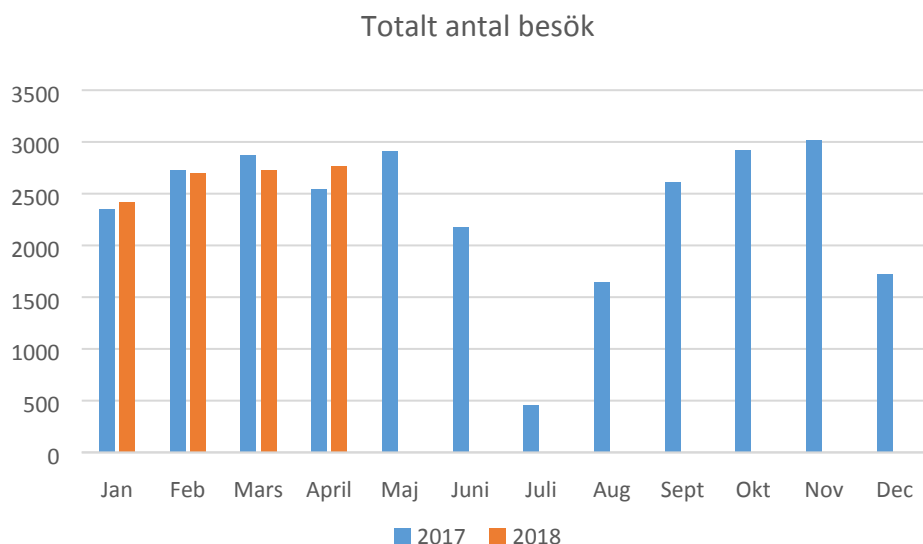

Diagram: Totalt antal sjukvårdande behandlingar jan-april 2017-2018

6. Ekonomisk analys

6.1 Sammanfattning

Nämnden redovisar nettokostnader för perioden med 37 miljoner kronor vilket är en miljon kronor mer än föregående år. Nettokostnadsutvecklingen fram till april månad är två procent jämfört med motsvarande period föregående år. Ingen avvikelse mot budget.

6.2 Verksamhetens nettokostnader

Habiliteringscentrum Västerbotten redovisar en negativ avvikelse mot budget på 0,6 miljoner kronor och en nettokostnadsutveckling på 5,8 procent. Intäkterna har varit högre än budget med 0,2 miljoner kronor under perioden, vilket förklaras av intäkter från Migrationsverket. Personalkostnaderna har varit 0,3 miljoner lägre än budget vilket beror på vakanser. Hjälpmedelskostnaderna fortsätter att öka och redovisar ett negativt resultat jämfört mot budget med 0,7 miljoner kronor.

Hjälpmedel Västerbotten har efter april månad ett överskott mot budget på 0,5 miljoner kronor. Personalkostnaderna är låga under perioden främst vid tolkcentralen och är lägre än budget med 0,5 miljoner kronor. Den försenade flytten av hjälpmedelsbutiken till sjukhusets centralhall i Umeå har påverkat resultatet negativt med 0,2 miljoner kronor genom dubbelbemanning och minskad hjälpmedelsförsäljning.

Största kostnadsposterna inom nämnden finns inom personalkostnader som uppgår till 51 miljoner kronor med en kostnadsutveckling på 5,5 procent. Hjälpmedelskostnaderna har en negativ avvikelse mot budget på 14 miljoner kronor vilket i huvudsak möts av intäkter. Att notera är att tolkcentralen är en anslagsfinansierad verksamhet som numera ingår i Hjälpmedel Västerbotten.

Budgetavvikelse 2018-04		Belopp i miljoner kronor (mkr)				Årsbudget 2018
Basenhet	Utfall 2018	Utfall 2017	Kostnads-utveckling	Ack budget-avvikelse		
5042 Habiliteringscentrum Västerbotten	-41	-39		-0,6	-115	
5050 Hjälpmedel Västerbotten	7	5		0,5	24	
5891 Funktionshinder gemensamt	-2	-2		0,0	-5	
8015 Nämnden för funktionshinder och habilitering	-1	-1		0,0	-2	
Verksamhetens nettokostnader	-37	-36	2,0%	0,0	0,0%	

Fokusområden 2018-04		Belopp i miljoner kronor (mkr)				Årsbudget 2018
Nämnd för funktionshinder o rehabilitering	Utfall 2018	Utfall 2017	Kostnads-utveckling	Ack budget-avvikelse		
Övriga intäkter	3	3		0	10	
Personalkostnader	-51	-48		1	-145	
Hjälpmedel o prod kostnader	-34	-34		-14	-60	
Hjälpmedel - intäkter	51	49		13	113	
Köp av verksamhet o tjänster	-1	-1		0	-2	
Fastighetskostnader	0	-1		0	-1	
Övrigt	-4	-4		0	-13	
Verksamhetens nettokostnader	-37	-36	2,0%	0	0,2%	

Vid en specifikation av nämndens personalkostnader framgår att överskott mot budget återfinns inom gruppen paramedicinsk personal.

NFH personalkostnader						
Personalkategorier	Utfall 2018	Utfall 2017	Kostnads-utveckling	Budget 2018	Budgetavvikelse	Årsbudget 2018
Läkare	-1	-1		-1	-0	-4
Omvårdnadspersonal	-6	-6		-6	-0	-17
Paramedicinsk personal	-19	-18		-20	1	-56
Övriga personalkategorier	-24	-22		-24	-0	-68
Summa personalkostnader	-51	-48	5,5%	-51	1	-145

En ökning av närvarotid inom nämnden har skett under perioden motsvarande 3 årstjänster jämfört med föregående år motsvarande period. Ökningen är planerad utifrån tillförsel av budgetmedel och riktade statsbidrag 2017 och 2018.

Närvarotid NFH Ack april	Årstjänster 2017	Årstjänster 2018	Differens	
			Årstjänster	%
Läkare Totalt	3	3	0	
- varav ordinarie exkl AT/ST	1	1	0	
- varav AT/ST läkare	0	0	0	
- varav hyrläkare	2	2	0	
Omvårdnadspersonal Totalt	25	25	0	
- varav ordinarie	25	25	0	
- varav hyrpersonal	0	0	0	
Övriga personalkategorier	194	197	3	
Summa Närvarotid	222	225	3	2%

varav övriga personalkategorier

Närvarotid NFH Ack april	Årstjänster 2017	Årstjänster 2018	Differens	
			Årstjänster	%
Administrativ	43	42	-1	
Försörjning	67	69	3	
Paramedicin	85	86	1	
Summa Närvarotid	194	197	3	1%

6.3 Vidtagna åtgärder för att klara verksamhet inom budget

Förbättringsarbeten inom verksamheterna visar initialt under 2018 en fortsatt positiv utveckling avseende ledning, arbetssätt, produktions- och kapacitetsplanering, prioriteringsarbete, samverkan, rekrytering och innebär ökade volymer, förbättrad kvalitet och förbättrad brukarsäkerhet

Inför 2018 är prognosen för Hjälpmedel Västerbotten en budget i balans förutom smärre underskott på grund av tillfälliga merkostnader avseende hjälpmedelsbutik. För att minska onödiga kostnader är det därför viktigt att planerad flytt av hjälpmedelsbutik till ny lokal på Norrlands Universitetssjukhus augusti 2018 kan verkställas. Utredning avseende budgetförutsättningar utifrån tidigare övertagande av sänghantering på Norrlands universitetssjukhus samt eventuellt övertagande av sänghantering för Skellefteå sjukhus pågår. Ett aktivt arbete pågår också för att såväl internt som i samverkan med externa kunder utveckla och förbättra hjälpmedelshanteringen.

Vad som i nuläget är svårt att påverka och åtgärda inom Habiliteringscentrum Västerbotten är kostnadsökningar avseende hjälpmedelsförskrivning, ökat re-/habiliteringsbehov med stort remissinflöde samt kostnader som uppstår på grund av ombyggnationer och byggnadsrelaterad ohälsa. Det är också dessa faktorer som till huvudsak förklarar denna nämnds tidigare och prognosticerat kommande underskott.

Arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare har fortsatt under 2018 vilket underlättat rekrytering och medfört att budgeterade personalkostnader i högre grad än tidigare kan användas till avsett ändamål. Vakanser bland personal är dock vad som tidigare "räddat" det ekonomiska resultatet för denna nämnd. Ett aktivt arbete (se attraktiv arbetsgivare) fortgår för att minska sjukskrivningar. Positiv effekt kan ses och förhoppningsvis kan detta märkas i förbättrad tillgänglighet framöver.

6.4 Framtidsbedömning

Verksamhetsplan och budget för Hjälpmedel VB bedöms vara realistisk inför 2018 eftersom tidigare budgetreducering är korrigerad, ram för avskrivningar höjd och förbättringsarbeten fortsätter. Fortsatt samverkansavtal med länets kommuner är en grundläggande förutsättning för Hjälpmedel Västerbottens verksamhet. Avtal med samtliga kommuner i länet avseende hantering av hjälpmedel finns för 2018 med möjlighet till förlängning till och med år 2020. Risk för ekonomiska konsekvenser finns om samverkan eller samverkansavtal med kommuner skulle försämrats. Av yttersta vikt är också rekrytering av hjälpmedelssamordnare och implementering av fastställd hjälpmedelsstrategi.

Med åldrande befolkning och också en ökning av hjälpmedelsbehov för vissa brukare bedöms kostnadsutvecklingen avseende hjälpmedelsprodukter fortsätta under 2018 med såväl vissa volymökningar som prisökningar på grund av nya och bättre produkter. Om kostnader för hjälpmedel har fortsatt samma kostnadsökningstakt som 2017 bedöms hjälpmedelskostnaderna för 2018 öka med ytterligare 4 miljoner kronor (ca 3,6 procent) för landstingets verksamheter. Hittills under 2018 är denna ökning 0,7 miljoner kronor över budget för Habiliteringscentrum och totalt 2,2 miljoner kronor över budget för landstingets alla förskrivande verksamheter

En hjälpmedelsinsats i ett rehabiliterings- eller rehabiliteringssammanhang är en kostnadseffektiv insats ur ett samhällsekonomiskt perspektiv varför såväl politisk dialog som ledningsdialog avseende satsningar på detta område är nödvändig.

Arbetsmiljöproblem uppstår lätt när personella resurser inte finns tillgängliga och när lokaler och utrustning ej är ändamålsenlig. Försämrade arbetsmiljö kan leda till att medarbetare slutar, att rekrytering försvåras och att medarbetare eller chefer blir sjuka. Det är därför av yttersta vikt att försöka skapa så goda förutsättningar som möjlighet för verksamhet och medarbetare.

Det fortsatt ökade remissinflödet avseende autismspektrumtillstånd och nu också hörselrehabilitering innebär ökade problem avseende arbetsmiljö och tillgänglighet inom Habiliteringscentrum. Ytterligare personella resurser bedöms såsom nödvändiga alternativt mycket långa väntetider för rehabilitering av barn.

Nämnden anser fortsatt att resurser behöver förstärkas inom nämndens område. Habiliteringscentrums hjälpmedelsbudget behöver förstärkas liksom personella resurser utifrån ökat behov av rehabilitering för barn- och unga med autismspektrumtillstånd och hörselrehabilitering. Ur långsiktigt perspektiv behövs också satsning på och stöd till regional forskning och utveckling inom det funktionshinderpolitiska området.

Bilaga 1 – Redovisning av arbete med intern kontroll

Bakgrund

I landstingsfullmäktiges reglemente för intern kontroll (VLL 101-2015) fastslås att nämnderna/styrelserna löpande eller minst två gånger per år i samband med delårsrapporternas/årsrapporternas upprättande ska rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till landstingsstyrelsen.

Rapporteringen ska enligt landstingsstyrelsens riktlinjer (VLL 414:1-2015) innehålla:

- Omfattning av utförda kontroller samt uppföljningar i nämnden/styrelsen
- Resultat av genomförda uppföljningar
- Vidtagna åtgärder i nämnderna/styrelserna med anledning av uppföljningarna både avseende verksamhetens brister och det egna systemet för intern kontroll

Landstingsstyrelserna ansvarar sedan för en gemensam rapportering till landstingsfullmäktige.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

Risk	Kontrollaktivitet	Metod och frekvens	Genomförd kontroll	Resultat och värdering av kontrollen	Åtgärder
Risk att basenheter saknar avbrottsplaner/reservrutiner avseende IT, telefoni och el	Kontroll att alla basenheter inom nämndens ansvarsområde har en årligen uppdaterad avbrottsplan/reservrutin för: - IT - telefoni - elförsörjning	Fullständig kontroll att angiven uppdaterad rutin finns inom varje basenhet. Genomförs i april och i december	Fullständig kontroll genomförd i april 2018. Basenheter blev tillfrågade per mail och telefon.	Båda basenheterna rapporterade att rutin för IT-avbrott och teleavbrott finns men att rutin för elavbrott saknas. Verksamheterna har delvis reservrutiner. Vid elavbrott hänvisas till fastighetsägare. Rutinen för IT-avbrott avser enbart planerat avbrott (t.ex. IT). Habilitering bedriver enbart dagverksamhet varför elavbrott har därför begränsad påverkan.	Inga omedelbara åtgärder har vidtagits utifrån enkätens resultat. Komplettering av rutiner för el- och akuta avbrott

Tillförlitlig rapportering och information om verksamheten

Risk	Kontrollaktivitet	Metod och frekvens	Genomförd kontroll	Resultat och värdering av kontrollen	Åtgärder
Risk att delegationsbeslut inte återrapporteras till nämnden	Kontroll att delegationsbeslut fattade av landstingsdirektör (LD) återrapporteras till nämnden.	Stickprov av fattade delegationsbeslut under februari, maj respektive september och om de har återrapporterats till nämnd senast i december.	Via sökfunktion i platina. Sökning på samtliga fattade beslut inom myndigheten NFH under februari månad.	LD har inte fattat några delegationsbeslut under februari månad inom nämndens (NFH) verksamhetsområde. Finns därmed inga beslut i februari för kontroll av återrapportering. Resultatet indikerar att annan metod kan vara mer lämplig vid kontroller.	Revidering av internkontrollplan med mer ändamålsenlig metod.

Följsamhet till lagar och regler

Risk	Kontrollaktivitet	Metod och frekvens	Genomförd kontroll	Resultat och värdering av kontrollen	Åtgärder
Risk att fastslagen ärendeberedningsprocess inte följs	Kontroll att ärenden till nämnden har hanterats i enlighet med ärendeberedningsprocessen.	Stickprov av 3 slumpmässigt utvalda ärenden i NFH från perioden januari-april, maj-augusti samt september-december. Genomförs inför delårsrapportering samt årsrapport.	Kontroll av ärendeberedningsprocess har genomförts den 27 april, inför delårsrapportering, genom stickprov från nämndens möten den 14 februari och den 27 mars.	Följande har kontrollerats: Stoppdatum, behandling av ärende i ELG, beredningsgrupp, AU, CSG samt att ärendet är komplett vid utskick av kallelse. Resultat av kontrollaktivitet: 2 av 3 ärenden uppfyller kriterium för 6 markörer. 1 av 3 ärenden uppfyller kriterium för 5 markörer. Årsrapport inklusive intern kontroll för 2017 kom ej in i tid för stoppdatum. Bedömningen är att ärendeprocessen följs.	Förslag på förbättringsåtgärd - förbättra planerings- och inrapporterings-processen.
Risk att det finns anställda med legitimationsyrken inom nämndens verksamheter som saknar giltig legitimation	Kontroll att det finns en notering i personalsystemet om att kontroll av legitimation har genomförts (för alla som anstälts inom de 21 legitimationsyrkena under vald period). Kontroll innebär att kontroll mot Socialstyrelsens register skett och att legitimation finns.	Fullständig kontroll av alla som anställs under innevarande år. Genomförs för perioderna december-mars, april-juli samt augusti-november	Fullständig kontroll av alla som har anställts under perioden december 2017 – mars 2018	Samtliga personer som har anställts under perioden t o m mars 2018 har kontrollerats mot Socialstyrelsens register vid anställningstillfället. I samtliga fall har giltig legitimation bekräftats.	Ingen åtgärd har vidtagits

Risk	Kontrollaktivitet	Metod och frekvens	Genomförd kontroll	Resultat och värdering av kontrollen	Åtgärder
Risk att fakturor hanteras på felaktigt sätt avseende betalning till rätt mottagare	Fakturakontroll i Agresso. Säkerställ att mottagarens bankgiro och organisationsnummer överensstämmer med fakturan.	Stickprov av 5 slumpmässigt utvalda fakturor i NFH från perioden januari-april, maj-augusti samt september-december. Genomförs inför delårsrapportering samt årsrapport.	Kontrollen genomförd 19/4. 20 slumpmässigt utvalda fakturor inom NFH har plockats ut för kontroll. Kontroll har därefter skett mot landstingets leverantörsregister och jämförts mot bankgirocentralen (bgc.com).	Resultatet visade att kontrollerade fakturor var upplagda med rätt bankgiro/plusgiro och med rätt organisationsnummer jämfört med fakturan och bankgirocentralen. Internkontrollen föreslås att utökas för att innefatta stickprov av 20 slumpmässigt utvalda fakturor inom NFH	Revidera metod i intern kontrollplan så att den omfattar fler stickprov
Risk att behöriga attestanters rätt att attestera fakturor inte avslutas vid avslutad eller ändrad anställning	Kontroll att behöriga attestanter har en anställning med beslutad attesträtt inom angiven verksamhet.	Fullständig kontroll i Agresso av beslutsattestanter inom nämndens verksamhetsområde. Genomförs i april, augusti och december.	Kontroll är genomförd att enbart attestanter med behörighet att attestera finns registrerade i Agresso. Ytterligare kontroll genomförd 9/4 och 26/4. 20 slumpmässigt utvalda fakturor inom NFH har plockats ut för kontroll. Sedan har beslutsattestanten på fakturan kontrollerats mot attestregistret i Agresso.	Resultatet visade att 15 attestanter finns registrerade varav en attestant ej borde vara behörig pga ändrad tjänst. Resultatet visade att rätt beslutsattestant har attesterat dessa fakturor och att ingen med avslutad eller ändrad anställning attesterat. Internkontrollen föreslås att utökas för att innefatta stickprov av 20 slumpmässigt utvalda fakturor inom NFH	Följsamhet till attestrutiner. Borttag av ej behörig attestant. Revidering av intern kontrollplan avseende storlek på stickprov.

Bilaga 2 – Budgetomfördelningar inför 2018

Nämnd funktionshinder och habilitering	
- flytta budget från hjälpmedel till avskrivningar	-1,6
- fördelning statsbidrag Psykisk hälsa	1,3
- teknisk justering bla index o soc avgifter	-0,2
Summa nämnd funktionsnämnder och habilitering	-0,5